



**BELGISCH INSTITUUT VOOR POSTDIENSTEN
EN TELECOMMUNICATIE**

ONTWERPBESLUIT VAN DE RAAD VAN HET BIPT

VAN 17 JUNI 2010

BETREFFENDE

DE WBA VDSL2-PROFIELEN

OP BASIS VAN VDSL2 17MHZ

PUBLIEKE VERSIE

Werkwijze om reacties op dit document door te sturen

Antwoordtermijn: tot 2 juli 2010
Aanspreekpunt: Reinhard Laroy, ingenieur-adviseur (02 226 88 22)
Antwoordadres per e-mail: reinhard.laroy@bipt.be

Antwoorden dienen elektronisch te worden verzonden.

Op het document moet duidelijk worden aangegeven wat vertrouwelijk is.

Deze raadpleging heeft plaats overeenkomstig artikel 140 van de wet van 13 juni 2005.

Inhoudsopgave

| | |
|--|----|
| 1. Inleiding..... | 3 |
| 2. Procedure..... | 3 |
| 3. Reglementair kader..... | 5 |
| 4. Analyse..... | 6 |
| 4.1. JURIDISCH KADER VAN DE RAADPLEGING | 6 |
| 4.1.1. Geheimhoudingsovereenkomst (“NDA”)..... | 6 |
| 4.1.2. Besluit betreffende VDSL 17MHz..... | 7 |
| 4.1.3. Discriminatie tussen retail en wholesale..... | 8 |
| 4.2. NIEUWE PROFIELEN | 9 |
| 4.2.1. Invoering van nieuwe profielen | 9 |
| 4.2.2. Symmetrische profielen van 10Mbits/s..... | 9 |
| 4.2.3. Uitrolregels..... | 11 |
| 5. BESLUIT..... | 13 |
| 6. Beroepsmogelijkheden | 13 |
| BIJLAGE. GLOSSARIUM..... | 14 |

Bijlage 1: Addendum WBA VDSL2

1. INLEIDING

1. Op 21 april 2010 heeft het BIPT van Belgacom een addendum ontvangen betreffende het WBA VDSL2-aanbod waarin nieuwe profielen op basis van de VDSL2 17MHz-technologie werden ingevoerd. De VDSL2 17MHz-technologie zelf werd goedgekeurd op 4 mei 2010¹.
2. Op 21 april 2010 werd een voorafgaande raadpleging gelanceerd betreffende dat addendum teneinde de opmerkingen van de alternatieve operatoren te verzamelen. Aan die voorafgaande raadpleging werd op verzoek van Belgacom een overeenkomst inzake geheimhouding² gebonden.

2. PROCEDURE

3. Om dit ontwerpbesluit voor te bereiden heeft het BIPT op 21 april 2010 een voorafgaande prospectieve raadpleging gelanceerd via e-mail waarin de verschillende operatoren worden gepeild naar hun reacties op dit addendum. Het BIPT heeft reacties ontvangen van BelCenter, Colt en Mobistar.
4. Die enquête heeft de volgende voornaamste opmerkingen opgeleverd:
 - de toevoeging van nieuwe profielen zou het moeten mogelijk maken om het aanbod te diversifiëren (door bijvoorbeeld *light* profielen toe te staan);
 - de operatoren zijn vragende partij van symmetrische lijnprofielen;
 - de migratie van storende lijnen is onaanvaardbaar en discriminerend;
 - de in de regels inzake aanleg voorgestelde afstand van 400 m lijkt klein;
 - het gebruik van een overeenkomst inzake geheimhouding is niet gerechtvaardigd in het kader van sectorale raadplegingen;
 - de opmerkingen van de operatoren tijdens de voorgaande raadplegingen werden niet in beschouwing genomen of werden geweigerd zonder motivering;
 - Belgacom zou niet het recht mogen hebben om de 17MHz-band te gebruiken alvorens het WBA VDSL2-aanbod volledig gedefinieerd en ingevoerd is.

¹ Besluit van 4 mei 2010 betreffende de invoering van de VDSL2 17MHz-technologie

<http://www.bipt.be/ShowDoc.aspx?objectID=3270>

² Non-Disclosure Agreement (NDA)

5. Een aantal reacties op de voorafgaande raadpleging werden aan Belgacom voorgelegd waarop Belgacom gereageerd heeft per mail op 1 juni 2010:
- *Het profiel dat Belgacom heeft gedefinieerd is een technisch correct profiel dat door Belgacom momenteel wordt ingevoerd in het netwerk. Dit lijnprofiel komt gelijktijdig in productie voor zowel retail als wholesale (Carrier, WBA) en is het resultaat van een uitgebreide engineering en validatie op basis technische testen. Het profiel voldoet aan de standaarden en technische specificaties terzake.*
 - *Het addendum dat vandaag ter discussie voor ligt, beoogt om het lijnprofiel dat Belgacom voor haar retail gevalideerd heeft open te stellen in WBA. Het al dan niet goedkeuren van dit addendum betreft bijgevolg geen beoordeling over dit profiel. Ook de discussie over andere alternatieve profielen is niet aan de orde in het kader van dit addendum.*
 - *Indien operatoren een ander lijnprofiel zouden wensen, dan zal dit het voorwerp moeten uitmaken van een engineering, testing en validatie en zal het zich moeten inschrijven in een prioriteringsproces voor wat de nodige resources betreft. Uiteraard zal het profiel de stabiliteit van het netwerk moeten garanderen. Ook zal de ontwikkeling ervan moeten gefinancierd worden door de vragende partij.*
6. Op basis van de reacties van de sector en zijn eigen opinies heeft het Instituut een ontwerpbesluit opgesteld dat momenteel ter raadpleging voorligt aan de sector, conform de artikelen 14, § 2, 1° en 19 van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector.
7. Vervolgens zal het Instituut de reacties integreren en een aangepaste versie van het ontwerpbesluit verzenden aan de gemeenschapsregulators conform de bepalingen van het samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het wederzijds raadplegen bij het opstellen van regelgeving inzake elektronische communicatienetwerken, het uitwisselen van informatie en de uitoefening van de bevoegdheden met betrekking tot elektronische communicatienetwerken door de regulerende instanties bevoegd voor telecommunicatie of radio-omroep en televisie.

3. REGLEMENTAIR KADER

8. Het besluit van 10 januari 2008³ betreffende de marktanalyses voor de ontbundeling en bitstreamtoegang verplicht Belgacom om een referentieaanbod te publiceren over toegang tot bitstream ('BROBA').
9. De verplichting tot publicatie van een referentieaanbod wordt in de wet als volgt geformuleerd:

Art. 59, § 2. Wanneer voor een operator verplichtingen inzake niet-discriminatie gelden, kan het Instituut van die operator eisen dat hij een referentieaanbod publiceert dat voldoende gespecificeerd is om te garanderen dat de operatoren niet hoeven te betalen voor faciliteiten die voor de gewenste dienst niet nodig zijn. Daarin wordt een beschrijving gegeven van de betrokken aanbiedingen, uitgesplitst in diverse elementen naargelang van de marktbehoeften, en van de daaraan verbonden eisen en voorwaarden, met inbegrip van de tarieven.

§ 3. Onverminderd § 1 kan het Instituut de operatoren, die een verplichting hebben uit hoofde van artikel 61, § 1, lid 2, 1°, de verplichting opleggen om een referentieaanbod, zoals omschreven in § 2, te publiceren inzake interconnectie, volledig ontbundelde of gedeelde toegang tot het aansluitnetwerk of het partiële aansluitnetwerk, toegang tot een binair debiet, of een andere vorm van toegang, al naargelang van het type van toegang dat door de betreffende operator moet worden toegestaan.

10. Het referentieaanbod moet voldoende gedetailleerd zijn zodat diegene die toegang tot ontbundelde toegang of toegang tot binair debiet wenst, niet hoeft te betalen voor netwerkbestanddelen of faciliteiten die hij niet nodig acht voor het verstrekken van zijn diensten.
11. Belgacom of elke begunstigde van het referentieaanbod kan wijzigingen voorstellen. Overeenkomstig artikel 59, § 4, van de wet betreffende de elektronische communicatie moet het BIPT het referentieaanbod op eigen initiatief en te allen tijde kunnen wijzigen. De voorgestelde wijzigingen worden alleen met de toestemming van het BIPT aangebracht.

³ Zoals aangepast door het retroactieve besluit van 02/09/09: Vernieuwingsbesluit van 2 september 2009 ter correctie van het besluit betreffende de marktanalyse van 10 januari 2008 betreffende de markten voor toegang tot breedband, BIPT, 18 september 2009, <http://www.bipt.be/ShowDoc.aspx?objectID=3129>

12. Zoals artikel 59, § 5, eerste lid, van de wet betreffende de elektronische communicatie voorschrijft, moet het referentieaanbod door het BIPT worden goedgekeurd voordat het gepubliceerd wordt.

4. ANALYSE

4.1. JURIDISCH KADER VAN DE RAADPLEGING

4.1.1. Geheimhoudingsovereenkomst (“NDA”)

13. Een van de operatoren benadrukt dat de NDA onwettig is in het kader van een raadpleging. Het druist in tegen de principes van transparantie, niet-discriminatie en reproductiebaarheid. Hij stelt bovendien voor om de ondernemingen die de NDA hebben ondertekend kenbaar te maken en stuurt aan op de mogelijkheid voor deze ondernemingen om over dit document te praten. Wat meer is, de goedkeuring van de NDA in het kader van deze voorafgaande raadpleging houdt het risico in dat toekomstige verzoeken van Belgacom om dergelijke procedures toe te passen, worden gerechtvaardigd.

14. Enerzijds wil het Instituut opmerken dat het hier enkel om een voorafgaande raadpleging gaat waarbij het Instituut zelf kan beslissen welke operatoren op voorhand gehoord worden voor het opstellen van een raadplegingsdocument. Dit raadplegingsdocument wordt nu aan de hele sector ter raadpleging voorgelegd.

15. Anderzijds heeft Belgacom de inhoud van het addendum als vertrouwelijk bestempeld en is Belgacom enkel bereid om via een NDA deze informatie aan bepaalde operatoren te geven. Het Instituut vond het dan ook aangewezen om enkel deze operatoren bij de voorafgaande raadpleging te betrekken.

16. Het Instituut zal er echter over waken dat het principe van een NDA niet door Belgacom misbruikt wordt om concurrentieverstorende effecten te veroorzaken.

4.1.2. Besluit betreffende VDSL 17MHz

17. Een van de operatoren heeft benadrukt dat de voorafgaande raadpleging is gebaseerd op een niet-bestaand besluit omtrent VDSL 17MHz. Vervolgens worden de bandkeuzes 998ADE17 niet in twijfel getrokken en worden de verzoeken om symmetrische profielen geweigerd zonder rechtvaardiging.
18. Het BIPT wijst erop dat het besluit “VDSL2 17MHz” werd aangenomen op 4 mei 2010 door de Raad van het Instituut⁴. In dit besluit wordt duidelijk gemotiveerd waarom de frequentieband 998ADE17 de beste keuze is in het belang van de hele sector. Daarnaast werd in dit besluit duidelijk gesteld dat Belgacom zo snel mogelijk een nieuw symmetrisch profiel diende te implementeren:

Gezien de grotere mogelijkheden van het nieuwe frequentieplan 998ADE17 voor het creëren van symmetrische profielen wordt Belgacom door het BIPT verplicht om zo snel en efficiënt mogelijk een nieuw symmetrisch profiel te implementeren zodat er een toekomstgericht alternatief bestaat voor BROBA SDSL. Daarom moet Belgacom één maand na het nemen van dit besluit een planning voor de implementatie van een symmetrisch profiel aan het BIPT voorleggen en maandelijks een statusupdate naar het BIPT sturen over de vooruitgang van deze implementatie.

⁴ Besluit van 4 mei 2010 betreffende de invoering van de VDSL2 17MHz-technologie
<http://www.bipt.be/ShowDoc.aspx?objectID=3270>

4.1.3. Discriminatie tussen retail en wholesale

19. Een van de operatoren heeft benadrukt dat Belgacom niet het recht zou mogen hebben om de 17MHz-band te gebruiken in zijn retailaanbod voordat het referentieaanbod betreffende WBA VDSL2 volledig is bepaald en ingevoerd.

20. Het Instituut wenst Belgacom er inderdaad aan te herinneren dat er in het kader van het marktanalysebesluit van 10 januari 2008 een non-discriminatieverplichting op Belgacom van toepassing is die vereist dat voor nieuwe retailaanbiedingen op basis van 17MHz VDSL2-technologie op hetzelfde moment ook een operationele variant via wholesalebitstreamtoegang aangeboden wordt zodat gelijktijdige duplicatie op retailniveau mogelijk is. Specifiek betreffende de non-discriminatie tussen wholesalebitstreamaanbiedingen en nieuwe retailaanbiedingen stelt dit marktanalysebesluit:

De dag waarop een retailaanbod voor breedband op de markt wordt gebracht, moet Belgacom zijn aanbod voor toegang tot binair debiet zodanig aanpassen dat zijn concurrenten het nieuwe retailaanbod van Belgacom (ADSL2, ADSL2+, SDSL, VDSL, VDSL2) kunnen dupliceren. Die verplichting geldt ook voor de huidige aanbiedingen waarvoor er op dit moment geen gelijkwaardige wholesale-aanbiedingen bestaan (zoals de VDSL-diensten voor breedbandinternettoegang).

21. Het Instituut zal erop toezien dat Belgacom de non-discriminatieverplichting van het marktanalysebesluit van 10 januari 2008 naleeft in het kader van de lancering van nieuwe profielen.

4.2. NIEUWE PROFIELEN

4.2.1. Invoering van nieuwe profielen

22. Volgens een respondent zou de toevoeging van nieuwe profielen in het wholesaleaanbod de operatoren moeten in staat stellen om hun aanbod te diversifiëren en hen zo de kans te geven op een efficiënte manier te concurreren met de retailaanbiedingen van Belgacom. Indien er verschillende lijnprofielen bestaan, is het immers in geen geval gerechtvaardigd om één enkel profiel op te leggen en zo de operator te verplichten de kosten van een dergelijke snelheid te dragen.
23. Belgacom merkt echter op dat er verschillende profielen met lagere downloadsnelheden voorhanden zijn. Er bestaan in het WBA VDSL2-aanbod verschillende lijnprofielen in provisioning (met elk hun uitrolregels): *[confidentieel]*, 20 Mbps en 16,5 Mbps downstream. Op basis van deze lijnprofielen kan iedere OLO een serviceprofiel met een lagere bitrate definiëren op het niveau van de BAS.
24. Het Instituut ziet geen reden om het voorstel van Belgacom op dit vlak aan te passen aangezien de operatoren zelf via een serviceprofiel een bandbreedte kunnen vastleggen die lager is dan de maximumbandbreedte.

4.2.2. Symmetrische profielen van 10Mbps/s

25. Een operator vraagt aan het BIPT om Belgacom een symmetrisch lijnprofiel van 10 Mbps/s op te leggen in het frequentieplan 998ADE17.
26. Belgacom haalt een aantal technische overwegingen aan in verband met de symmetrische lijnprofielen om duidelijk te maken dat de downstreambandbreedte niet onder een minimumniveau kan zakken en de upstreambandbreedte niet boven een bepaald maximumniveau kan liggen:
- *The minimum value for target bitrate in downstream is *[confidentieel]*.*

When targeting VDSL2 symmetrical bit rate, one should plan to use both upstream bands U1 and U2. If upstream bands U2 are activated than we can not avoid that both downstream bands D1 and D2 are also activated. When active, it is recommended that

the downstream band are sufficiently populated to avoid fluctuating noise conditions that may impact the quality of all VDSL2 lines in the cable. [confidentieel]

- [confidentieel]

Belgacom wil hierbij beklemtonen dat op basis van het voorgestelde profiel het in elk geval mogelijk is om symmetrische profielen te definiëren tot [confidentieel] bandbreedte voor down- en upload. Het eerder gedefinieerde profiel met 20 Mbps download en 2 Mbps upload maakte al symmetrische diensten tot 2 Mbps mogelijk (dus evenwaardig aan de bitstream-SDSL-diensten), hetgeen al een aanzienlijke verbetering was t.a.v. ADSL. Het voorgestelde nieuwe profiel van [confidentieel] voor down- en upload is dus opnieuw een verbetering.

27. Toch is een symmetrisch profiel van 10 Mbps technisch haalbaar volgens een van de alternatieve operatoren. Dit profiel werd overigens geactiveerd door de operator BBNED in Nederland⁵.

28. Belgacom merkt hier echter op dat het persbericht waarin sprake is van dit profiel spreekt van een profiel 'up to' zonder dat de uitrolregels duidelijk zijn. Het feit dat het 'up to' is roept vragen op over de afstand waarover die 10 Mbps upload kan gehaald worden en hoe stabiel dit profiel wel is. Misschien aanvaardt de desbetreffende operator een grotere instabiliteit ten voordele van een betere marketing claim. Belgacom merkt tenslotte op dat er geen informatie is over welk spectrum profiel hier wordt gebruikt en hoe dit wordt aangewend.

29. Het Instituut wenst eraan te herinneren dat ingevolge het besluit van 30 september 2009 betreffende WBA VDSL2⁶, Belgacom verplicht is om een symmetrisch profiel te implementeren:

Wat een symmetrisch profiel betreft, vraagt het Instituut aan Belgacom om dit te implementeren en op hetzelfde moment voor retail als wholesale beschikbaar te maken, zodat de OLO's een toekomst gerichte symmetrische business service kunnen uitbouwen. De noodzaak van dergelijk profiel (met als gewenste karakteristiek 10M/10M) werd door verschillende alternatieve operatoren bevestigd.

⁵ <http://www.bbned.nl/nieuws/item/bbned-activeert-eerste-zakelijke-breedband-vdsl2-verbinding-in-nederland/>

⁶ Besluit van 30 september 2009 betreffende WBA VDSL2, <http://bipt.be/ShowDoc.aspx?objectID=3140>

30. Het Instituut stelt vast dat de in het besluit vermelde karakteristiek van 10M/10M momenteel niet gehaald wordt in het voorgestelde lijnprofiel dat slechts [confidentieel] symmetrisch mogelijk maakt. Dit is echter geen reden om het voorgestelde lijnprofiel niet goed te keuren aangezien het nieuwe profiel een duidelijke verbetering geeft op het vlak van downloadsnelheid en in het voordeel speelt van de markt en de consument.
31. Het Instituut stelt zich echter de vraag in het kader van deze raadpleging of het haalbare [confidentieel] symmetrische profiel momenteel niet voldoende is voor de sector. Voorlopig kan het Instituut niet vaststellen dat er toepassingen zijn die een hoger profiel vereisen van bijvoorbeeld 10Mbps/10Mbps. Indien echter zou blijken uit de raadpleging dat er weldegelijk vraag is naar hogere symmetrische profielen, zal het BIPT aan Belgacom een bijkomend profiel vragen.

4.2.3. Uitrolregels

32. Eén alternatieve operator vraagt zich af of het voorgestelde profiel niet op grotere afstand kan uitgerold worden.
33. Belgacom merkt op dat het lijnprofiel dat voorgesteld werd op basis van field trials en simulaties het beste compromis is tussen snelheid, afstand en stabiliteit. Het vooropgestelde profiel moet voor de meeste lijnen binnen de deployment regel kunnen worden gehaald:
- Since same Far End Crosstalk (FEXT) condition may result in 20Mbps for 700m and [confidentieel], it seems reasonable to assume that the [confidentieel] threshold should offer similar chance of success that the 700m threshold for the 20Mbps.
 - Indeed the trial shows also that 96% of the lines that are below [confidentieel] can reach [confidentieel], while this ratio falls to 90% for the sample of lines that are above [confidentieel], with a majority of those lines being between [confidentieel].

34. Het Instituut ziet geen reden om het voorstel van Belgacom op dit vlak aan te passen. Het voorgestelde profiel zou over een grotere uitrolafstand teveel instabiliteiten vertonen die niet wenselijk zijn voor de eindgebruiker.
35. Indien een operator een profiel wenst met een andere snelheid of uitrolbereik kan hij dit steeds aanvragen bij Belgacom. In het WBA VDSL2 besluit van 30 september 2009⁷ wordt immers in het volgende voorzien:

De mogelijkheid om retailproducten te differentiëren ten opzichte van de concurrentie is een belangrijke manier om concurrentie te stimuleren, daarom moeten de OLO's in staat zijn om bij Belgacom bijkomende profielen aan te vragen.

Deze mogelijkheid is bij BROBA steeds aanwezig geweest en is nu nog belangrijker door het sluiten van de LEXen en het verplicht transfereren van bestaande BRUO-diensten naar WBA als gevolg van de beperkte levensvatbaarheid van subloopontbundeling. Het niet opnemen van dergelijke mogelijkheid zou de concurrentie sterk belemmeren.

⁷ Besluit van 30 september 2009 betreffende WBA VDSL2, <http://bipt.be/ShowDoc.aspx?objectID=3140>

5. BESLUIT

36. Op basis van de raadpleging zal het Instituut bepalen welke aanpassingen Belgacom aan het WBA-addendum moet doorvoeren. Deze maatregelen zullen hier opgesomd worden in het definitief besluit.
37. Het Instituut meent dat een termijn van een maand na de aanneming van dit besluit redelijk is voor Belgacom om deze wijzigingen aan te brengen in het referentieaanbod.

6. BEROEPSMOGELIJKHEDEN

38. Overeenkomstig de wet van 17 januari 2003 betreffende de rechtsmiddelen en de geschillenbehandeling naar aanleiding van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector hebt u de mogelijkheid om beroep in te stellen bij het hof van beroep van Brussel, Poelaertplein 1, B-1000 Brussel. Het beroep wordt, op straffe van nietigheid die ambtshalve wordt uitgesproken, ingesteld door middel van een ondertekend verzoekschrift dat wordt ingediend ter griffie van het hof van beroep van Brussel binnen een termijn van zestig dagen na de kennisgeving van het besluit of bij gebreke aan een kennisgeving, na de publicatie van het besluit of bij gebreke aan een publicatie, na de kennisname van het besluit.
39. Het verzoekschrift wordt ingediend op de griffie van het gerecht in hoger beroep in zoveel exemplaren als er betrokken partijen zijn. Het verzoekschrift bevat op straffe van nietigheid de vermeldingen van artikel 2, § 2, van de wet van 17 januari 2003 betreffende de rechtsmiddelen en de geschillenbehandeling naar aanleiding van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector.

A. DESMEDT
Lid van de Raad

C. CUVELLIEZ
Lid van de Raad

C. RUTTEN
Lid van de Raad

L. HINDRYCKX
Voorzitter van de Raad

BIJLAGE. GLOSSARIUM

| | |
|------------|---|
| A | |
| ADSL | Asymmetric Digital Subscriber Line |
| B | |
| BAS | Broadband Access Server. |
| BROBA | Belgacom Reference Offer Bitstream Access. |
| BRUO | Belgacom Reference Unbundling Offer |
| C | |
| CPE | Customer Premises Equipment |
| CSA | Conseil Supérieur de l'Audiovisuel |
| D | |
| DPBO | Downstream Power Back Off |
| DSL | Digital Subscriber Line |
| I | |
| ISDN | Integrated Services Digital Network |
| L | |
| LDC | Local Distribution Center |
| LEX | Loxal EXchange |
| LLU | Local Loop Unbundling |
| M | |
| MHz | megahertz |
| N | |
| NTP | Network Termination Point |
| O | |
| OLO | Other Licensed Operator |
| P | |
| POTS | Plain Old Telephone Network |
| S | |
| SDSL | Symmetric Digital Subscriber Line |
| U | |
| U0, U1, U2 | Eerste, Tweede, Derde frequentieband voorbehouden voor upstream |
| UPBO | Upstream Power Back Off |
| UIT | Union internationale des télécommunications |
| C | |
| VDSL | Very High Rate DSL |
| VRM | Vlaamse Regulator voor de Media |
| W | |
| WBA | Wholesale Broadband Access |